

Bokföringsnämnden
Box 7849
103 99 STOCKHOLM

Stockholm 28 februari 2013

Förslaget till nytt allmänt råd med tillhörande vägledning om bokföring (Dnr 10-19)

FAR har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på *Förslaget till nytt allmänt råd med tillhörande vägledning om bokföring (Dnr 10-19)*. FAR får med anledning av detta anföra följande.

Den kompletterande normgivningen kring bokföring är ett viktigt verktyg både för FARs medlemmar och deras uppdragsgivare. Det är därför av yttersta vikt att normgivningen är tydlig och tillräckligt omfattande. FAR välkomnar Bokföringsnämndens (BFNs) ambition att samla all kompletterande normgivning vad gäller bokföring i ett allmänt råd.

FAR är positiv till den ansats med ny struktur som det allmänna rådet har men anser inte att strukturen är konsekvent genomförd. Dessutom skulle FAR önska en ökad tydlighet i kommentarerna. Se vidare bilagan med FARs detaljerade synpunkter.

FAR har inte bedömt effekten av att mycket text har tagits bort jämfört med tidigare normgivning. I remissvaret har FAR inte heller kunnat ta ställning till de exempel som refereras till, och som är ett viktigt komplement till det allmänna rådet, då dessa inte har varit tillgängliga. Om BFN så önskar återkommer FAR gärna med synpunkter när exemplen är publicerade.

FAR har noterat att Bokföringslagen (BFL) inte är uppdaterad avseende frågor som rör ”ny teknik”, t.ex. användning av sms-biljetter/kvitton och arkivering i molnet. FAR menar att det vore önskvärt att BFN inkluderade vägledning även i dessa frågor, även om lagen inte är uppdaterad.

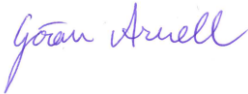
De områden som FAR önskar lyfta fram som de mest väsentliga framgår nedan och utvecklas vidare i bilagan:

- Användarvänlighet bör prioriteras vid utformningen av detta allmänna råd. Det allmänna rådet bör vara ett stöd för i första hand tillämparen, men FAR anser att det saknas fokus på hur bokföringen ska hanteras löpande under året för att kunna utgöra ett tillförlitligt underlag för rapportering och beslut. Fokus ska inte ligga på att kontroll ska kunna göras i efterhand.

- FAR föreslår en fylligare introduktionsdel till det allmänna rådet vari de grundläggande frågeställningarna i BFL, som detta råd avser, beskrivs. Lämplig placering för denna allmänna introduktionsdel kan vara i kapitel 1. Kapitel 1 behöver även kompletteras med ytterligare definitioner. FAR anser för övrigt att det är svåröverskådligt med definitioner på olika ställen i det allmänna rådet. Därutöver föreslår FAR ytterligare introduktioner till de olika avsnitten (allmänna rådets avsnitt I – V) med exempelvis en tydlig beskrivning av vad respektive avsnitt syftar till.
- FAR anser att en av grundfrågorna inte är besvarad, nämligen frågan om när en post är bokförd. Det är i remissen otydligt vad som avses med pågående bokföring, och denna fråga är central bl.a. för att det ska vara tydligt hur rättelser/ändringar ska ske och vad som måste arkiveras.
- Senareläggning av bokföring är en undantagsregel enligt BFL och bör därmed behandlas som en sådan även i det allmänna rådet. FAR önskar att det i rådet tydliggörs att huvudregeln för alla bokföringsskyldiga är att bokföring ska ske så snart det är möjligt.

I bilaga återfinns FARs mer detaljerade synpunkter på förslaget.

FAR

Göran Arnell
Ordförande FARs policygrupp för redovisning

Dan Brännström
Generalsekreterare

Bilaga

FAR anser att användarvänligheten förbättras avsevärt om varje avsnitt inleds med en beskrivning av syftet med de regler som respektive avsnitt behandlar.

Avsnitt I – Inledande bestämmelser

Kapitel 1 Tillämpning, definitioner och språk

Vilka företag ska tillämpa detta allmänna råd?

Texten om att svenska företags filialer i utlandet omfattas av det allmänna rådet bör utökas med beskrivning av hur detta ska ske. Det vore dessutom lämpligt att utöka denna del med en ny rubrik: Företag som inte omfattas av detta allmänna råd.

Definitioner

FAR anser att samtliga definitioner bör samlas i detta kapitel.

FAR menar att det nu saknas definitioner för t.ex. följande grundläggande begrepp: ställning och resultat, rörelsens gång, ekonomiska förhållanden, omedelbart och utan dröjsmål. Det allmänna rådet behöver kompletteras med beskrivningar/definitioner av åtminstone dessa begrepp.

Även en beskrivning av när en post anses vara bokförd bör tas in i kapitel 1 eftersom detta är en grundläggande fråga för hela det allmänna rådet.

Sista stycket under Nettoomsättning kan antingen tas bort eller förtydligas så att det framgår att skrivningen endast avser nettoomsättningens betydelse i detta allmänna råd.

Språk

Det förekommer situationer när företag av affärsmässiga skäl har behov av att upprätta t.ex. kundfakturor på andra språk. Det vore därför lämpligt att i kommentarsdelen beskriva den skyldighet företaget har att upprätta räkenskapsinformation på de i lagen angivna språken och vilka möjligheter företaget har att komplettera verifikatet med information på andra språk.

När det gäller externt erhållen räkenskapsinformation anser FAR att det måste förtydligas vilken skyldighet företaget har att översätta denna.

Övrig kommentar

I utkastet finns inte registrerade trossamfund med utan den ideella sektorn beskrivs som ”ideella föreningar, stiftelser m.fl.”. De registrerade trossamfunden är en stor grupp av allmänt intresse varför FAR anser att BFN bör förtydliga att dessa bestämmelser även gäller för registrerade trossamfund.

Avsnitt II – Att bokföra löpande

Kapitel 2 Den löpande bokföringen och dess presentation

Inledning

I inledningen introducerar BFN begreppen *ekonomiska förhållanden* och *rörelsens gång* utan att definiera dessa. FAR anser att BFN i första hand endast bör hålla sig till de begrepp som finns i BFL. Om nya begrepp introduceras behöver dessa definieras vilket lämpligen görs i kapitel 1.

Grundläggande bestämmelser

FAR anser det vara onödigt att grundläggande definitioner återfinns på flera ställen i det allmänna rådet.

Vidare är definitionerna i kommentaren endast en upprepning av det som står i BFL. Kommentaren till lagtexten bör istället förtydliga att alla affärshändelser, rättelser och bokslutsposter ska bokföras enligt BFL.

Definitionen av begreppet *bokföringspost* behöver förtydligas så att innebörden av *varje enskild notering* framgår.

FAR är vidare av uppfattningen att vägledningen skulle bli mer användarvänlig om begreppen *grundbokföring* och *huvudbokföring* användes istället för *presentation i registreringsordning* och *presentation i systematisk ordning*. Grund- och huvudbokföring är väl inarbetade begrepp och används i BFL.

Löpande bokföring

FAR menar att förtydligandet om rättelser i p. 2.2 är bra, men det inkluderar inte en förklaring till att bestämmelsen enbart siktar in sig på bokföringsposter som är bokförda, dvs. inte på bokföringsposter i en bokföring som är pågående. Enligt FARs mening är en bokföring pågående under tiden sammanställning, registrering och avstämning pågår om detta sker i enlighet med BFLs tidsmässiga ramar.

BFN bör än tydligare framhålla att detta är en grundläggande bestämmelse och att det som en gång är bokfört inte får utplånas eller ändras utan att det tydligt framgår. Kommentaren bör utformas på ett teknikneutralt sätt så att det framgår att bokföringen kan utformas på många olika sätt så länge de grundläggande kraven är uppfyllda.

Sista stycket bör förtydligas så att det framgår att om företaget har delsystem så sker grundbokföringen (registreringsordning) ofta där.

I kommentaren till p. 2.3 finns en förklaring av begreppet *verksamhetens förlopp*. Detta är, tillsammans med begreppet *ställning och resultat* i 5 kap. 1. § BFL, övergripande krav på grund- och huvudbokföring. Kravet på förlopp beskrivs endast i kommentaren, beskrivning av ställning och resultat saknas helt. FAR anser att båda dessa begrepp bör definieras i det allmänna rådet. FAR anser också att den exemplifiering som återfinns i beskrivning av förloppet i förarbetena till BFL bör finnas med, och att BFN bör uttala en presumtion att när en affärshändelse har inträffat och företaget har bokfört inom den tid som detta allmänna råd föreskriver så går det att följa förloppet.

Presentation i registeringsordning

Under rubriken anges att det är denna presentation som möjliggör kontroll av fullständigheten i bokföringsposterna och bokförda poster mot verifikationerna. FAR anser att detta är en tveksam och olämplig inskränkning i och med att lagtexten ställer kravet kollektivt, dvs. på grund- och huvudbokföringen. Den sista meningen i sista stycket på sidan 13 bör därför tas bort. I praktiken säkerställs ofta fullständigheten i bokföringsposterna genom avstämningar av de väsentligaste kontona, exempelvis bankkonton, kundfordringar och leverantörsskulder. Dessa avstämningar görs ofta med utgångspunkt i huvudbokföringen. Avstämningsroll påverkar också det påföljande stycket.

I denna del behandlar BFN den kronologiska ordningen. Det är i och för sig korrekt att denna i någon mån upprätthålls i en bokföring som utförs löpande, men det är inte ett lagkrav. FAR anser därför att det finns risk att läsaren förvillas av den föreslagna texten. Den första meningen i första stycket på sid. 14 bör därför tas bort.

Presentation i systematisk ordning

I avsnittet skriver BFN om begreppet ställning och resultat utan att definiera vad detta innebär. FAR har i ett remissvar till Justitiedepartementet gett sin syn på vad ställning och resultat enligt 5 kap. 1 § BFL är, och detta överensstämmer inte med den indikation till tolkning som återfinns i remissen. I det remissvaret klargör FAR vad lagstiftaren sedan 1929 års bokföringslag, enligt FARs uppfattning, anser att innebörden i begreppet ställning och resultat är. Enligt FARs genomgång av lagstiftning och förarbeten har lagstiftaren utgått från att när företag korrekt tillämpat reglerna om bokslutstransaktion (dvs. periodiserat) så framkommer en resultaträkning som visar det ekonomiska resultatet och en balansräkning som visar den ekonomiska ställningen vid årets slut (vilket sammanfaller med vad ett förenklat årsbokslut ska innehålla enligt nuvarande BFL). I 1976 års BFL bestod ett årsbokslut av just en resultaträkning och en balansräkning.

Enligt nuvarande 6 kap. BFL ska företag upprätta årsredovisning, årsbokslut eller förenklat årsbokslut. Då tillkommer även annan information som inte behöver framgå av huvudbokföringen. I allmänmotiveringen till 4 kap. 2 § BFL anger lagstiftaren att ”vad som utgör god redovisningssed måste enligt vår mening så långt möjligt bestämmas genom en traditionell tolkning av föreskrifter i lag och andra författningar på området, en tolkning som främst bör grundas på föreskrifternas ordalydelse lästa i ljuset av deras syften och de allmänna principer som reglerna ger uttryck för”. Enligt FARs uppfattning innebär detta att bedömningen av resultat och ställning framför allt ska göras med tillämpning av bestämmelserna om bokslutsposter i 5 kap. 3 § BFL och inte med tillämpning av bestämmelserna i årsredovisningslagen.

FAR anser därför att BFN tydligt bör ange vad nämnden menar ska ingå i begreppet *ställning och resultat* eftersom detta är ett av de viktiga övergripande kraven enligt BFL. Definitionen bör baseras på vad lagstiftaren avsett genom åren.

Presentation i systematisk ordning beskriver ett av de centrala kraven i BFL. Det är därför olyckligt att BFNs tolkningar är, som FAR uppfattar det, otydliga. När BFN exempelvis beskriver precisionen i den systematiska sammanställningen skrivs endast att bedömningen ska göras utifrån varje enskilt företag. Detta ger inte någon vägledning och därför är meningen onödig.

Redovisningsperiod (2.4 b)

FAR anser att det inte tillräckligt tydligt framgår när en redovisningsperiod är avslutad/stängd och anser därför att detta måste förtydligas.

I andra styckets sista mening anges ”bokförda affärshändelser” medan rätt begrepp bör vara ”bokföringsposter”, eftersom BFL har samma krav på andra bokföringsposter som på affärshändelser. Vidare anges i tredje stycket under samma avsnitt att företag som bedriver verksamhet ”i mindre omfattning” kan datera alla affärshändelser till en och samma dag i redovisningsperioden. FAR menar att det är olyckligt att ett så vagt begrepp används och ser hellre att ett tydligt storlekskriterium införs.

Verifikationsnummer eller motsvarande identifieringstecken

I avsnittet om verifikationsnummer har texten ”eller motsvarande identifieringstecken” fallit bort på tredje raden mellan orden ”verifikationsnummer” och ”även”.

Kontering

Under p. 2.4 föreslår FAR följande tillägg: ”I och med kontering kan transaktionen bokföras i huvudbokföringen (systematisk ordning)”.

Redovisningsvaluta

I det allmänna rådet p. 2.5 används begreppet avistakursen som bör definieras.

I p. 2.7 beskrivs säkringsredovisning enligt anskaffningsvärdemetoden. Denna följer av årsredovisningslagen och vägledningarna avseende K2 och K3, dvs. det är ett val som styrs av bestämmelserna kring årsredovisning och årsbokslut. FAR föreslår därför att p. 2.7 och tillhörande kommentar stryks.

När får flera affärshändelser bokföras och presenteras i en bokföringspost?

I p. 2.11 används begreppet ”delsystem”, och på sidan därefter återfinns en del rubricerad ”sidoordnad bokföring”. Om det är tänkt att dessa begrepp ska ha samma innebörd och avse olika delar av ett bokföringssystem anser FAR att detta klart ska framgå.

Sidoordnad bokföring

I kommentaren till lagtexten om sidoordnad bokföring beskrivs att den sidoordnade bokföringen kan vara integrerad eller helt fristående. FAR föreslår att BFN efter denna mening lägger in ett förtydligande med följande innehåll: ”Med integrerad bokföring menas att den sidoordnade bokföringen mer eller mindre per automatik uppdaterar huvudbokföringen.”

Eftersom mycket av grundbokföringen görs i delsystem anser FAR att det vore lämpligt med mer vägledning om hur dessa delsystem fungerar. I texten hänvisas till ett exempel på sidoordnad bokföring som FAR inte har tagit del av. FAR kan därför inte bedöma om exemplet är tillräckligt tydligt för att åskådliggöra hur en sidoordnad bokföring bör utformas.

Avstämningar

I kommentaren till p. 2.15 beskrivs att avstämningar krävs för att kunna *överblicka verksamhetens förlopp, ställning och resultat*. FAR anser att avstämningar istället är ett viktigt arbetsmoment för att säkerställa fullständigheten i bokföringsposterna, dvs. steget

innan det som BFN skriver. FAR menar också att det ska finnas en huvudregel som innebär att respektive redovisningsperiod ska vara avstämmd innan den stängs, och även att det bör finnas exempel på centrala konton som bör stämmas av löpande.

Rättelse av bokföringspost

FAR anser att förslaget till bestämmelser om rättelse av bokföringspost i grunden är bra och innebär viktiga förtydliganden. I avsnittet om den manuella bokföringen föreslår FAR emellertid att ett förtydligande införs: det är när dagboksbladet är summerat som perioden har slutförts (och ”stängts”). Med ett sådant förtydligande är det lättare för läsaren att förstå vad som menas med en avslutad period.

Avsnittet saknar en kommentar om datorbaserad bokföring varför FAR rekommenderar att följande förtydligande införs: ”I en datorbaserad bokföring sker rättelse genom en ny rättelsepost om redovisningsperioden som felet härrör från är avslutad.” Det är av stor vikt att utformningen av skrivningen i p. 2.17 blir teknikneutral. Nuvarande skrivning indikerar ett högre krav på den datorbaserade bokföringen.

I kommentarerna till p. 2.17 bör skillnaden mellan en rättelsepost som avser den löpande bokföringen (5 kap. 5 § BFL) och rättelseverifikation som avser rättelse efter att perioden har stängts (5 kap. 9 § BFL) förtydligas. Det behöver även förtydligas att rättelseverifikationen omfattas av samtliga krav som ställs på en verifikation.

Bokslutstransaktioner

P. 2.19 a) bör skrivas om så att det anges att det är inkomster och utgifter som fördelas, vilket också överensstämmer med skrivningen i t.ex. K2 (BFNAR 2008:1). Vidare ska ”uppgiften” ändras till ”utgiften”.

Årsbokslut/årsredovisning är en sammanfattning av huvudbokföringen. Det innebär att bestämmelsen om bokslutstransaktioner i 5 kap. 3 § BFL ska tillämpas för att huvudbokföringen ska kunna utgöra ett underlag för dessa dokument. Det är detta som kommentaren ska återge varför den första meningen måste korrigeras. I andra stycket bör följande tillägg göras i slutet: ... som uppfyller bestämmelserna enligt 5 kap. 7 § BFL.

I kommentaren till p. 2.19 bör förtydligas vad som menas med periodbokslut eftersom BFL inte behandlar periodbokslut.

I sista stycket i kommentaren till p. 2.19 bör sista meningen tas bort då detta får anses vara självklart.

Gemensam bokföring för flera bokföringsskyldiga

Det allmänna rådet hänger inte ihop med den lagtext som rådet ska komplettera.

Det andra stycket i kommentaren innehåller centrala bestämmelser och bör därför i stället utgöra ett allmänt råd. I sista meningen bör ordet ”medel” bytas ut mot ”förmögenhet” eftersom det är det begrepp som stiftelselagen använder.

Det sista stycket måste kompletteras med en förklaring till att det är församlingar och samfälligheter som avses. Vad gäller gemensam bokföring för en gemensamt bedriven verksamhet så bör denna framgå av företagets systemdokumentation.

Bokföring för flera verksamheter

FAR anser att läsaren förvillas i detta avsnitt i och med att det delvis är samma exemplifiering som i avsnittet ovan. FAR inser att detta kanske kommer att tydliggöras i och med att BFN på sidan 25 hänvisar till ett exempel som ännu inte är publicerat. FAR ställer sig dessutom frågande till varför p. 2.22 har ”uppgraderats” till ett allmänt råd.

P. 2.22 d) bör ändras så att ”medelsförvaltningen” byts till ”förmögenhetsförvaltningen”.

I kommentaren till p. 2.23 (fjärde stycket på sid. 25) bör ”hudvårdsprodukter” ändras till ”hårvårdsprodukter”.

Kapitel 3 Tiden för bokföring

Inledning

I kommentaren (andra stycket) anges det ”... skapa en fortlöpande överblick...”. Vad är innebörden i det? FAR anser att vägledningen bör återspegla skrivningen i BFL där det framgår att bokföringen ska ske i anslutning till affärshändelsen för att ”kunna överblicka...”.

När ska kontanta in- och utbetalningar bokföras?

I kommentaren till p. 3.3 anser FAR att det är lämpligt att även ha ett exempel på en vanligt förekommande naturlig fördröjning, t.ex. den att en butik har öppet måndag – lördag och där lördagens dagskassa ska vara grundbokförd senast påföljande måndag.

När ska andra affärshändelser än kontanta in- och utbetalningar bokföras?

I kommentaren till p. 3.4 behandlar BFN att ”ta emot” uppgifter. FAR anser att det bör finnas ett förtydligande som anger att ”ta emot” ska jämföras med att informationen är tillgänglig. Exempelvis är företagets kontoutdrag ofta tillgängliga på webben varför företaget självt måste bevaka vilka in- och utbetalningar som har gjorts för att dessa ska kunna bokföras i rätt tid. När företaget har anlitat en redovisningskonsult är det vanligt att redovisningskonsulten svarar för denna bevakning. Att enbart hänvisa till vad som har ”tagits emot” är ottydligt.

När får bokföringen senareläggas?

P. 3.6 om att alla verifikationer ska hållas i ordning är en portalparagraf inom bokföringen och borde därför placeras och framhållas som en sådan. Eftersom en bra standard på bokföringen förutsätter att alla verifikationer hålls i god ordning från ankomsten till företaget, dvs. även under en normal attestrunda, borde denna placeras som en grundläggande bestämmelse för bokföringen som sådan. Här bör även inflikas ett förtydligande om att detta även gäller avtal som utgör räkenskapsinformation då dessa är mycket vanliga.

FAR är mycket kritisk till att alla företag har möjlighet att vänta med sin bokföring enligt p. 3.7 och anser att detta urholkar begreppet ”förlopp”. FAR anser att även dagens normgivning är bristfällig i och med att BFN inte närmare beskriver vilka mindre företag som får vänta till utgången av nästkommande månad för att fullgöra sin bokföringsplikt. Att på detta sätt göra det helt fritt att vänta i 45 dagar urholkar helt syftet med BFL.

Det framgår i kommentarstexten (tredje stycket) att p. 3.7–3.9 innebär att företaget under vissa förhållanden får senarelägga bokföringen. FAR anser att det tydligt bör framgå, baserat på ovanstående, vilka förhållanden som är kopplade till p. 3.7.

FAR ifrågasätter att bokföring skulle kunna fullgöras kvartalsvis enligt p. 3.8, främst för att detta lägger enbart ett momsfokus på bokföringen och inte som det verktyg bokföringen ska vara för att hjälpa företagaren att förstå och följa sin verksamhet. Med en möjlighet till kvartalsbokföring har BFN tagit steget till att se Skatteverket som den primära intressenten till bokföringen och gör den bokföringsskyldiga själv och företagets intressenter sekundära. Någon sådan åtskillnad går enligt FARs uppfattning inte att utläsa i BFL. För konsekvensen för FARs medlemmar, se kommentaren till p. 3.9.

FAR kan inte se nyttan med att tillåta en bokföring årsvis enligt p. 3.9 och inte heller hur detta kan överensstämma med BFLs övergripande krav på att en bokföring ska föras löpande. I detta sammanhang vill FAR också poängtera att BFN är tyst i frågan om när en bokföring inte alls behövs, dvs. när antalet affärshändelser är så få att det inte behövs någon bokföring för att kunna följa förloppet.

FAR anser inte att författningskommentaren ger BFN en skyldighet att anpassa bokföringstiden till alla typer av momsredovisning. I specialmotiveringen till 5 kap. 2 § står bland annat följande:

”Den utökade möjligheten till senareläggning kan bl.a. utnyttjas i syfte att möjliggöra en samordning med redovisningen av mervärdesskatt. Den får främst betydelse för företag vars verksamhet inte är alltför komplicerad, t.ex. företag där det inte förekommer någon mer omfattande varuförädling eller där det endast förekommer ett mindre antal affärshändelser (se även prop. 1998/99:130 s. 393). Det bör dock erinras om att det föreligger en skyldighet att bevara räkenskapsinformationen i ordnat skick och på betryggande och överskådligt sätt, även om affärshändelsen ännu inte har bokförts (7 kap. 2 §).”

FAR menar att BFN bör följa förslaget från Utredningen för enklare redovisning, nämligen att enbart anpassa till månadsvis bokföring. FAR är dock medveten om att tolkningen av tidsmässiga gränser även är beroende av hur begreppen *förlopp* och *resultat och ställning* definieras (se FARs kommentarer ovan).

Av FARs medlemmar är cirka 4 000 redovisningskonsulter, som förutom biträde med den löpande bokföringen hjälper företagarna med löneadministration. Med ovanstående tidsmässiga förskjutning skulle januari och februari varje år se ut enligt följande (vi bortser från deklARATIONER för företag med omsättning över 40 mkr eftersom de sällan har sin löpande bokföring hos en redovisningskonsult):

Datum	Vad ska vara klart?
15 januari	Månadsbokföring för november
17 januari	Skattedeklaration, moms för november och lön i december
31 januari	Kontrolluppgifter föregående kalenderår
12 februari	Skattedeklaration, moms december och lön januari Momsdeklaration kvartal 4, företag med kvartalsmoms Momsdeklaration helår för handelsbolag med flera som har helårsmoms i skattedeklaration
15 februari	Månadsbokföring för december
15 februari	Bokföring fjärde kvartalet: företag med omsättning 3 msek
26 februari	Momsdeklaration helår för företag som tidigare redovisat moms i bolagsdeklarationen
1 mars	Bokföring helår: företag med omsättning 1 msek (med maximalt 50 st. verifikationer dock maximalt 250 st. affärshändelser)
15 mars	Månadsbokföring för januari

Samtidigt som denna arbetsanhopning av löpande bokföringsuppdrag ska fullgöras har den mycket krävande bokslutssäsongen påbörjats. FARs medlemmar får därmed en väsentligt ökad arbetsbörda under en tid på året då de redan har hög arbetsbelastning. Lagstiftarens argumentation för att tillåta försening av den löpande bokföringen var, enligt förarbetena till nuvarande BFL, att möjliggöra för bl.a. redovisningskonsulter att kunna fullgöra sina uppdrag. Med denna arbetsanhopning kan FAR inte se att lagstiftarens ursprungliga krav uppfylls.

FAR vill också framhålla att antalet företag som anlitar en redovisningskonsult har ökat och företagen är beroende av att redovisningskonsulten kan hantera sina uppdrag med fortsatt hög kvalitet. Betydelsen av denna fråga har alltså ökat sedan BFLs tillkomst.

Kommentarerna till dessa punkter består till stor del av upprepning av de definitioner som redan återfinns i kapitel 1. Som FAR anger ovan är det onödigt att upprepa det som redan står tidigare.

Senareläggning av bokföring för presentation i registreringsordning i ideella föreningar, stiftelser m.fl.

Det hanteras mycket kontanter i den ideella sektorn. De bestämmelser som idag gäller för bokföring av kontanta in- och utbetalningar anser FAR vara ändamålsenliga. FAR ser

därför ingen anledning att senarelägga bokföringen av kontanta in- och utbetalningar till fyra veckor efter den dag då affärshändelsen inträffade.

Ytterligare senareläggning

I andra stycket i kommentaren till p. 3.12 bör det anges med vilken tidsperiod BFN anser det möjligt att senarelägga bokföringen. Är det samma som vid akut sjukdom, dvs. någon eller några dagar eller är det annan tid som avses?

Kontantmetoden

Innehållet i p. 3.13 sammanfaller med innehållet i p. 3.6 som vi har kommenterat ovan.

Kontantmetoden innebär att ett förlopp visas men att detta kopplas till betalningstillfället och inte till tiden för affärshändelsen. BFN: ”Kontantmetoden ger därför inte någon fortlöpande överblick över ett företags ställning”. FAR instämmer i detta men anser att BFN även bör kommentera förloppet då det har en annan innebörd.

Andra bokföringsposter än sådana som avser affärshändelser

I kommentaren till lagtexten anges att ”andra bokföringsposter än sådana som avser affärshändelser är t.ex. rättelseposter och bokslutsposter”. Rättelseposter framgår av 5 kap. 5 § BFL och bokslutsposter av 5 kap. 3 § BFL. FAR kan inte finna någon annan typ av bokföringsposter och anser att detta ska återspeglas i kommentarstexten.

Anläggningsregister

FAR anser att innehållet i detta kapitel är bra men är av uppfattningen att kravet på anläggningsregister och dess innehåll i större utsträckning är kopplat till upplysningskraven i årsredovisningslagen och de krav som återfinns i bokföringslagen om upprättande av årsbokslut än bestämmelserna om löpande bokföring. Ett anläggningsregister har därmed en helt annan funktion än en leverantörsreskontra som hela tiden uppdateras med fakturor och betalningar. FAR anser därför inte att vägledningen om bokföring ska innehålla detta kapitel. FAR föreslår därför att BFNs allmänna råd BFNAR 2003:1 Anläggningsregister behålls i nuvarande form, dvs. som ett eget allmänt råd.

FAR anser däremot att vägledningen med fördel kan kompletteras med ett kapitel som behandlar de generella krav som kan ställas på sidoordnade system, där anläggningsregistret kan vara ett av flera.

Avsnitt III – Verifikationer

Kapitel 5 Verifikationer

Grundläggande bestämmelser

I den första meningen i kommentarerna återfinns definitionen av verifikation. Då ”verifikation” redan definierats i kapitel 1 anser FAR att definitionen inte behöver återupprepas här utan det är tillräckligt att det i första stycket anges vad syftet med en verifikation är. FAR anser även att de väsentliga begrepp som definierats i kapitel 1 fetmarkeras för att tydliggöra detta.

I sista stycket till kommentarerna avseende grundläggande bestämmelser skriver BFN att ”... som uppgifterna hade när de togs emot eller sammanställdes avgör hur de ska sparas... Motsvarande gäller elektroniska verifikationer som redan när de tas emot är knutna till ett

fysiskt föremål...”. Ingen ytterligare vägledning ges om vad detta innebär i praktiken. FAR menar att det generellt behövs mer vägledning i det allmänna rådet avseende den teknikutveckling som skett. Köp och betalning över internet, med mobiltelefon, molnet etc. är exempel på teknisk utveckling där FAR generellt anser att det allmänna rådet inte ger tillräcklig vägledning. Vägledning saknas t.ex. vad gäller denna typ av verifikationer och hur dessa ska arkiveras.

I kommentarerna görs hänvisning till kapitel 1 och 7. FAR anser att det är lämpligt att också hänvisa till den/de punkter som avses i respektive kapitel.

Allmänt råd 5.1 och kommentar till 5.1 första stycket.

I flera datorbaserade kassasystem skapas idag rapporter som innehåller de uppgifter som krävs för gemensam verifikation. I dag är det också vanligt att kassarapporten exporteras elektroniskt direkt in i bokföringsprogrammet utan att dagens försäljning och andra transaktioner med hjälp av ett z-utslag sammanfattas i en manuell grundbokföring. Att den skapade kassarapporten inte samtidigt kan utgöra bokföring för presentation i registreringsordning eller systematisk ordning skapar ett administrativt merarbete och upplevs som otidsenligt.

Sista meningen, andra stycket till kommentaren till 5.1, är ofullständig då lagen inte ställer krav på verifikationsnummer. FAR anser att meningen ska kompletteras med ”eller annat identifieringstecken”.

Vad ska användas som verifikation?

FAR anser att BFN tagit in för mycket om Skatteverkets regler om kassaregister i det allmänna rådet. Reglerna om kassaregister är en kontrollagstiftning och bör inte finnas i ett allmänt råd från BFN om det inte påverkar bokföringen av kontanttransaktioner och reglerna om gemensam verifikation. Med anledning härav anser FAR att andra stycket i p. 5.6 ska tas bort. Vad gäller kommentarerna till p. 5.6 anser FAR att texten bör uppdateras för att bli mer tidsenlig. Baserat på kassaregisterlagen utgör exempelvis en tidsbeställningslista inte ett underlag för bokföring eftersom det redan finns en bokföring i kassaregistret. Reglerna skulle då bli likvärdiga för exempelvis restauranger där inte registret över bordsbokningar utgör räkenskapsinformation.

Tredje stycket i kommentarerna till p. 5.6 skapar stora problem för dagligvaruhandeln, vilket tydliggörs av följande exempel. En privatperson köper ett väffeljärn i den lokala ICA-affären. Kunden får en garantihandling vid köpet. För ICA-affären är kunden fortfarande anonym och uppgifter om köparen kommer inte att synas i kassaredovisningen. Det skulle ställa orimliga krav om dessa inköp kräver att dagligvaruhandelns kassasystem behöver byggas om. Det skulle även innebära att affärsbiträdet skulle behöva registrera namn och genomföra lämplig ID-kontroll.

I sista meningen, första stycket i kommentarerna till p. 5.7 skriver BFN att ”syftet med kompletteringen är att verifikationen i sin slutliga form kan tjäna som bevis om affärshändelsen”. FAR anser att en bättre formulering är: ”syftet med kompletteringen är att verifikationen i sin slutliga form ska uppfylla de allmänna bestämmelserna enligt BFL”.

Verifikationsnummer

BFL kräver inte att en serie av verifikationsnummer eller annat identifieringstecken ska vara obruten. FAR anser det vara olyckligt och onödigt hårt att BFN utformat

bestämmelserna som de är intagna i p. 5.8. Kravet i p. 5.8 är otidsenligt då det bygger på ett tankesätt från 1976 års BFL. Syftet med verifikationsnummer eller annat identifierings-tecken är att säkerställa sambandet mellan verifikationen och affärshändelsen så att det går att fastställa i efterhand. Det förekommer bland FARs medlemmar och deras uppdragsgivare att en verifikationsserie fortlöper år efter år, t.ex. för leverantörsfakturor. Det som BFN nu uttrycker i p. 5.8 innebär att företaget inte kan påbörja bokföringen för det nya året innan bokslutet är klart och stängt eftersom verifikationsnummerserien annars inte är obruten för en redovisningsperiod.

FAR anser att andra stycket i kommentarerna till p. 5.8 och p. 5.9 ska tas bort. Det är otydligt vad BFN avser med omnämmandet av makulering i detta sammanhang. BFN har tidigare i det allmänna rådet beskrivit rättelser och hur dessa ska göras.

Sjätte stycket i kommentaren till p. 5.8 och p. 5.9 anser FAR kan tas bort, främst på grund av att det handlar om intern kontroll men också för att stycket är otydligt och endast krånglar till texten.

Kontering på verifikation

FAR anser att första meningen i kommentarerna till p. 5.10 kan tas bort då det längre ned anges vad en kontering innebär. Som den första meningen nu är skriven anser FAR att det blir för detaljerat. FARs förslag är också att göra ett tillägg till sista meningen i första stycket "Det finns alltså inte något generellt krav på att kontering ska göras på verifikationen, men om det behövs för att följa affärshändelsen ska detta göras".

Andra meningen i andra stycket i kommentarerna till p. 5.10 anser FAR ska tas bort.

I femte stycket skriver BFN att "*Kontering på verifikation... att överblicka affärshändelsernas inverkan på ett företags resultat och ställning...*". FAR anser att BFN här använder fel begrepp. Det som ges möjlighet är att överblicka förloppet men inte resultat och ställning.

Hänvisningsverifikation

I kommentarerna till 5.11 och 5.12 beskriver BFN när en hänvisningsverifikation kan behövas men det framgår inte hur en hänvisningsverifikation ska upprättas, dvs. innebörden av en hänvisningsverifikation framgår inte. FAR anser att kommentarerna ska förtydligas med att en hänvisningsverifikation innebär att en bokföringsorder eller motsvarande upprättas där en hänvisning görs till underlaget som utgör affärshändelsen, exempelvis ett avtal.

Rättelse av verifikation

FAR anser att det allmänna rådet bör kompletteras med att det ska framgå när och vem som gjort rättelsen för att understryka BFLs krav.

Kapitel 6 Gemensam verifikation

Andra stycket i kommentarstexten saknar hänvisning till p. 6.1 a).

Fjärde stycket i kommentarstexten till p. 6.1 anser FAR vara en onödig reglering för kortinnehavaren. Enligt FARs uppfattning ska en kontokortsfaktura även hos kortinnehavaren få användas som gemensam verifikation, självklart kompletterad med de specifika underlagen för respektive affärshändelse.

FAR anser att sista stycket i kommentarerna är omodernt vad gäller BFNs hänvisning till betalningsavi från banken och föreslår istället följande lydelse "...betalningar av leverantörsskulder som framgår av utbetalningsjournal eller kontoutdrag".

Gemensam verifikation vid kontantförsäljning

I tredje stycket i kommentarerna anges exempel på elektroniska betalningsmedel, men BFN redogör inte för hur dessa ska hanteras. Här är ett exempel där en teknisk utveckling har skett, och FAR önskar att BFN ger tydligare vägledning.

I vilka fall får gemensam verifikation användas vid kontantförsäljning?

I p. 6.6 b) skriver BFN om mindre belopp. FAR önskar att BFN definierar begreppet mindre belopp.

FAR anser att sista meningen i kommentarerna till p. 6.6 måste förtydligas, särskilt med tanke på gällande kassaregisterbestämmelser. Skälet till detta är att det i praktiken är vanligt att kontanta inköp registreras i kassaregistret och därmed inkluderas i en gemensam verifikation, i detta fall en kassarapport. FAR föreslår en alternativ lydelse: "När kontanta inköp görs, och oavsett om ett sådant inköp registreras i ett kassaregister eller inte, måste detta inköp dokumenteras med en enskild verifikation".

Vad ska användas som gemensam verifikation vid kontantförsäljning?

P. 6.8 är inte tillräckligt tydlig. FARs förslag är att första stycket i p. 6.8 istället får följande lydelse: "I företag som inte använder kassaregister utgör kassarapporten den gemensamma verifikationen. Det ska finnas en kassarapport per kassa."

Sista stycket i de allmänna råden p. 6.8 och p. 6.9 anser FAR bör omformuleras. Genom följande förslag till ordalydelse blir texten tydligare. "Kassarapporten är en verifikation, vilken ska dateras och undertecknas av den som upprättat den".

FAR anser att tredje stycket i kommentarerna till p. 6.7–6.11 i flera fall innebär krav som är opraktiska eller omöjliga att efterleva, se FARs kommentar till p. 5.6 ovan avseende inköp av kapitalvaror i dagligvaruhandeln.

I femte stycket i kommentarerna till p. 6.7–6.11 skriver BFN kort om försäljning mot andra betalningsmedel. t.ex. sms eller elektroniska presentkort. FAR anser att kommentaren ska utgöra ett eget stycke och utvecklas för att kunna ge vägledning.

Avsnitt IV – Räkenskapsinformation och dess arkivering

Kapitel 7 Räkenskapsinformation

Primär räkenskapsinformation

I andra stycket i p. 7.1 nämns begreppet självfakturering. FAR anser att BFN bör definiera och förtydliga detta begrepp. FAR föreslår vidare att Exempel X bör behandla självfakturering för att ge bra vägledning för läsaren.

FAR föreslår att kommentaren i andra stycket till p. 7.1 (som börjar med "Vid försäljning mot kontokort...") tas bort, eftersom denna text redan återfinns under p. 6.11.

FAR anser att kommentaren till ”Övrig räkenskapsinformation” är otydlig. BFN bör förtydliga kommentaren genom att förklara på vilken grund exemplifierat material utgör ”Övrig räkenskapsinformation” när sådant material inte är del av systemdokumentationen.

FAR anser att BFN bör förtydliga vad som avses med ”viss fördröjning” i p. 7.2.

Räkenskapsinformation som företaget har tagit emot från någon annan

FAR menar att första meningen i det tredje stycket av kommentaren är av sådan central betydelse för förståelsen att denna text borde lyftas fram till inledningen av kapitlet.

FAR anser att det allmänna rådet inte innehåller tillräcklig vägledning avseende ”molnet-arkivering”. Under vilka förutsättningar får detta användas och hur snabb åtkomst krävs för sådan information? BFN bör komplettera med vägledning i dessa frågor.

Räkenskapsinformation som företaget självt har upprättat

FAR anser att texten borde struktureras utifrån samma rubriker som för ”Räkenskapsinformation som företaget har tagit emot från någon annan”, dvs. räkenskapsinformation i fysisk form och räkenskapsinformation i elektronisk form.

Kryptering

Enligt FARs uppfattning förekommer kryptering endast i undantagsfall. FAR anser att kravet som framförs i tredje stycket i kommentarstexten om att ”*informationen omedelbart ska kunna presenteras...*” är för hårt ställt med tanke på den sjuåriga arkiveringstiden. FAR menar att det istället bör räcka med att åtkomst är möjlig ”med viss fördröjning”. Se även kommentar ovan avseende definition av vad som avses med ”viss fördröjning”.

Kapitel 8 Arkivering av räkenskapsinformation

Arkivering på betryggande sätt

FAR föreslår att det allmänna rådet p. 8.1 bör kompletteras med ”... förvaras så att den inte riskerar att förvanskas, förstöras eller förkomma”.

FAR anser vidare att BFN inte heller här har anpassat det allmänna rådet och tillhörande kommentarer tillräckligt till följd av ny teknik, t.ex. ”molnet-arkivering”. Därför är det viktigt att det allmänna rådet utökas med sådan vägledning.

Utomlands förvaring av maskinläsbara medier, maskinutrustning och system

FAR föreslår att det allmänna rådet p. 8.4 flyttas till p. 8.3 då det verkar vara ett mer generellt allmänt råd än att bara avse var arkivering ska ske eller utgöra en särskild bestämmelse för sådant som förvaras utomlands.

Tillfällig förvaring utomlands av verifierationer i pappersform

FAR anser att skrivningarna i det allmänna rådet p. 8.6–8.9 kan förenklas och förtydligas genom att sådant som gäller för p. 8.5 a (sådana dokument som behövs för att återkräva skatt etc.) förklaras separat från sådant som gäller för p. 8.5 b (dokument som behövs för hantering och bearbetning eller bokföring i annat land). På detta sätt kan reglerna och kommentarerna som gäller för respektive skäl att föra material ut ur landet bli tydligare för läsaren.

Hur länge ska räkenskapsinformationen sparas?

Kommentarstexten ”För räkenskapsinformation som avser...” borde läggas före stycket ovanför. FAR anser även att skrivningen i stycket ”Även om arkiveringstiden...” bör ändras, då en längre arkiveringstid än sju år inte beror på att materialet är räkenskapsinformation enligt BFL, utan på att det finns andra lagar som kräver underliggande dokumentation under en längre period än sju år.

Avsnitt V – Systemdokumentation och behandlingshistorik

Kapitel 9 – Systemdokumentation och behandlingshistorik

5 kap. 11 § BFL ger inte tillräcklig vägledning om vad som ska ingå i respektive hur systemdokumentation eller behandlingshistorik ska utformas. FAR påstår att många företag i dagsläget har brister i sin systemdokumentation och därför är det angeläget att det allmänna rådet utvecklas och blir tillräckligt tydligt. BFN R10 innehåller flera exempel på olika delar av systemdokumentation. FAR anser att tydliga exempel bör infogas även i detta allmänna råd. De nya exemplen bör vara anpassade till den tekniska utvecklingen.

I kapitlet finns definitioner i allmänna råd. Dessa bör flyttas till kapitel 1, t.ex. bokföringssystem i p. 9.1, kontoplan i p. 9.3, samlingsplan i p. 9.4 och behandlingsregel i p. 9.10.

Systemdokumentation

I kommentarerna till p. 9.1 anger BFN att ”systemdokumentation behövs för att det i varje bokföringssystem ska vara möjligt...”. BFNs text kan tolkas som att det alltid behövs en systemdokumentation, vilket lagtexten inte uttrycker. FAR föreslår att texten ”i varje bokföringssystem” stryks.

Grundläggande krav på systemdokumentation

I p. 9.2 anges vilka ”ska”-krav som finns på en systemdokumentation. Det är bra att det tydligt framkommer vad en systemdokumentation ska innehålla. FAR anser dock att p. 9.2 b bör förtydligas så att det framgår hur omfattande denna beskrivning bör vara och hur den kan utformas. Enligt p. 9.2 d ska systemdokumentation innehålla ”rutiner för avstämning av den löpande bokföringen...”. FAR anser inte att detta omfattas av 5 kap. 11 § BFL och att detta är en utvidgning av vad lagen kräver. Detta stycke bör enligt FAR därför tas bort.

Kompletterande systemdokumentation

Under rubriken skriver BFN att ytterligare beskrivningar kan behövas. FAR anser att detta ska framgå redan bland de grundläggande kraven i p. 9.2. Detta avsnitt bör flyttas och ingå i p. 9.2.

Samlingsplan (9.2 c)

FARs tolkning är att samlingsplanen ska ge ett ”helikopterperspektiv” och en schematisk bild över bokföringssystemets uppbyggnad och sambandet mellan bokföringssystemets delar. FAR anser att BFN bör förtydliga syftet med en samlingsplan.

FAR menar också att det andra stycket och tredje stycket i kommentarerna bör byta plats för att ge en bättre återkoppling till vad BFN skriver i första stycket.

Bland exempel på uppgifter för att beskriva bokföringssystemet anges i kommentaren att företag kan ange om bokföringen sköts ”inom företaget eller utanför, t.ex. av en redovisningskonsult” samt ”hur ofta bokföring för presentation i registerordning och systematisk ordning görs”. FARs anser att dessa uppgifter ligger utanför det som 5 kap. 11 § BFL avser och att de därför bör utgå.

I sista meningen i första stycket på sid. 74 står att samlingsplanen ”kan även beskriva vilken räkenskapsinformation som framställs i samband med årsbokslut eller årsredovisning”. Krav på specifikationer av detta slag styrs av 6 kap. 8 § BFL. FAR bedömer att detta bör tas bort eftersom sådan information inte kan tolkas in i BFLs krav på systemdokumentation.

Rutiner för avstämning av den löpande bokföringen (9.2 d)

FARs bedömning är att rutiner för avstämning av den löpande bokföringen ligger utanför det som 5 kap. 11 § BFL avser. FAR anser därför att p. 9.2 d är en utvidgning i förhållande till BFL och kan därmed tas bort.

Systemdokumentation för kassaregister

Kommentaren inleds med en definition (upprepning) som finns i kapitel 1, varför denna bör tas bort.

Behandlingshistorik

I BFL från 1976 står ”att man utan svårighet i efterhand ska kunna följa och kontrollera de enskilda posternas behandling och företagna bearbetningar inom systemet”. Skrivningen borde fortfarande gälla och ger stöd för att en behandlingshistorik är att se som en ”logglista” av vad som händer i bokföringssystemet, dvs. alla förändringar som företas loggas och kan i efterhand tas fram. Förändringar avser bearbetningar, förändringar i register, behandlingsregler etc. och borde även visa datum för förändringen och vem som utfört denna. FAR efterlyser ett tydligt exempel på hur en behandlingshistorik kan se ut. Det är vanligt att behandlingshistorik byggs upp med automatik i systemen, och det är därför inget som det enskilda företaget självt kan påverka, utan företaget får förlita sig på att programvaruföretagen tolkat lag och normgivning rätt. Således skulle ett exempel avseende behandlingshistorik underlätta för såväl det enskilda företaget som systemleverantörerna.

Behandlingshistorik vid gemensam bokföring

Den kommentar som BFN lämnar till p. 9.17 behandlar inte det allmänna rådet utan beskriver endast reglerna i 4 kap 5§ BFL. FARs förslag är att nuvarande kommentarstext tas bort och att BFN tydliggör att för företag som har gemensam bokföring innebär detta att även behandlingshistoriken är gemensam avseende den gemensamma bokföringen, dvs. de enskilda företagen upprättar inte behandlingshistorik var för sig för just denna bokföring.